

Книга гуски

КУПИТИ

Фаб'єн мертва. Аньєс отримує новини про подругу дитинства, перебуваючи в Америці, далеко від французького села, де виростили дві дівчинки. Будучи дітьми в зруйнованому війною глухому містечку, вони побудували особистий невидимий для інших світ. А власні вигадки обернули на своїх союзників. Раптове перевтілення Аньєс із пастушки на популярну паризьку письменницю, а згодом — майбутню зірку англійського вищого світу, напозір здається великим фортом життя. Та чи так це насправді? Тепер Аньєс може вільно розповісти цю історію від свого імені.

Історія-спогад від післявоєнних сільських провінцій до Парижа, від англійської школи-інтернату до тихого будинку в Пенсільванії, в якому Аньєс нарешті може жити без свого минулого.

Не можна розрізати яблуко іншим яблуком. І помаранчу іншою помаранчею теж. Якщо маєш ніж, можна розрізати яблуко чи помаранчу. Або розпороти черево риби. Чи перетяти пуповину, якщо не трусяться руки, а лезо достатньо гостре.

Можна проткнути книжку. Існують різні виміри глибини, та мало який читач надумає виміряти глибину книжки ножем, проштрикнувши її наскрізь, від першої сторінки до останньої. А цікаво, чому.

Можна дати ножа іншій людині на спір — чи глибоко вона себе поріже? Можна й самому себе порізати.

Із двох розрізаних половинок не можна знову скласти цілу помаранчу. Так починається моя історія — з помаранчі, яка не вважала себе вартою ножа. З помаранчі, яка ніколи й не мріяла стати ножем. Різати й бути порізаною — ні те, ні інше мене тоді не цікавило.

Мене звуть Аньєс, але це не має ніякого значення. Можна вийти в помаранчевий садок і підписати кожен плід — «Франсуаза», «П'єр», «Діана», «Луї», — але що це змінить? Головне в помаранчі — її помаранчевість. Те саме й зі мною. Мене могли звати Одеттою, Генрієттою, Клементиною, але що з того? Помаранча — це лише помаранча, лялька — це просто лялька. Жодне ім'я ніколи не відрізнятиме ляльку від інших ляльок. Ляльку можна купати, одягати, годувати повітрям із пляшечки й укладати в ліжко, наспівуючи колискові, які мала б наспівувати всяка мати своїй дитині. Та однак жодна лялька не може навіть померти, бо вона ніколи не жила.

Єдине ім'я, що має значення в цій історії, — це Фаб'єн. Фаб'єн — не ніж, не помаранча й не співачка колискових, але вона може стати будь-чим із цього переліку. Тобто колись могла. Бо тепер вона мертва. Про це мені написала мати, єдина з родичів, хто залишився в мене у Сен-Ремі, хоча вона писала не власне про смерть Фаб'єн, а про народження своєї першої правнучки. Якби я не переїхала якнайдалі від неї, вона діймала б мене, чого я теж не народила їй онука до колекції. Ось що мені подобається в

Америці: я достатньо далеко від матері, щоб вона переймалася мною. Вона, втім, давно вже не переймається. Покинула ще задовго до того, як я вийшла заміж, а все завдяки моїй славі.

Америка й слава: годяться однаково, коли прагнеш здобути свободу від матері.

У постскрипті до свого листа мати зазначила, що Фаб'єн померла місяць тому — «*de la même manière que sa sœur Joline*», так само, як її сестра. Жолін сконала в пологах 1946 року; тоді їй було сімнадцять. Фаб'єн — 1966-го, у двадцять сім. Можливо, тут ви скажете, що за двадцять років пологи мали б стати менш смертоносними для жінок чи що таке лихо не здатне двічі спіткати одну й ту саму родину, але якщо так — готуйтеся, що за це хтось неодмінно назве вас ідіотами, як Фаб'єн називала мене.

Першим моїм бажанням, коли я прочитала цей пост-скриптум, було в ту ж мить завагітніти. Я виносила б дитину і народила б її, а сама вижила б — я була цього певна так само, як власного імені. Й довела б, що мені під силу те, що не під силу Фаб'єн — бути пустою, ніякою, ні улюбленицею, ні не-улюбленицею долі. Просто не мати долі.

(Думаючи так, я, очевидно, приймаю бажане за дійсне, тому що вповні зрозуміти це бажання можуть лише ті люди, які мають долю.) Проте щоб завагітніти, потрібні двоє, і навіть це не гарантує успіху. В моєму ж випадку, щоб завагітніти, треба спочатку знайти чоловіка, щоб зрадити Ерла (а тоді що? пояснювати йому, що краще чужа дитина, ніж яловий шлюб?), чи розлучитися з ним і вийти за іншого, здібнішого посіяти й пожати. Ні те, ні інше мене не влаштовує. Ерл кохає мене, а я люблю бути його дружиною. Він, мабуть, журиться, що не здатен подарувати мені дитя, але я вже сказала йому, що не для того вишла за нього заміж. щоб неодмінно стати матір'ю. Коротше, ми обоє реалісти.

Коли ми переїхали з Франції, Ерл звільнився з Корпусу інженерів армії США й пішов працювати до свого батька, шанованого підрядника. Я облаштувала за нашим будинком город і розводжу курей. Тепер у мене завжди є 30 два десятки птахів. Сподівалася ще розжитися козами на господарстві, завела двох козенят, але вони мали прикру звичку об'їдати живопліт і тікати. Ланкастер, штат Пен-сильванія, — це не Сен-Ремі, тут я

не можу бути пастушкою. Попервах я була для місцевих «французькою нареченою», і навіть тепер, по шести роках нашого шлюбу, коли ми вже більше не молодята, вони ще досі так мене називають. Ерлові це подобається. «Французька наречена» додає шику й лоску його життю, але французька наречена, що жене вулицею кіз, — це ганьбище.

КУПИТИ